

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In Quo Orationes Sacrae, & Panegyricae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

In Passione Domini. Oratio IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71028)

vete diligenter, ne, cum tam multa pro salute vestra Christus fecerit, ac pertulerit, labores ipsius omnes irritos inanisque reddatis. Nolite, quæso, committere, ut, cum nemo vobis propior sit, quam vos, tum nemo vestri negligentior, quam vos, nemo vobis inimicior, quam vos esse videatur. Pergite eximium, immortale ac divinum Christi beneficium tueri ac sustinere; & dum se vobis pro charitate sua in Exemplum, & in Pretium nascens impendit, eam saltem referte gratiam, ut per ipsius exempla vestra ipsorum saluti studiosè ac constanter adlaboretis.

IN PASSIONE
DOMINI
ORATIO IV.

Filia Jerusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, & super filios vestros. Luc. 23.

ITa compellabat Christus Dominus pias illas Feminas, quæ insito commiserationis sensu crucifigendum ipsum in Calvariæ monte collacrymantes sequebantur. Id ipsum hodie, quis credat, ab alto Crucis patibulo Christus idem exspirans unumquemque nostrum tanto post tempore rursus admonet. *Nolite flere super me, sed super vos ipsos flere.* Tamen itane verò est, Adolescentes Christiani, ut in tam justa luctus materia flere nobis non liceat? Non erumpemus in lacrymas, dum acer-
bissimos

bissimos inter cruciatus, Supremus rerum Moderator atque arbiter Deus, innocens victima in ara Crucis immolatur? At ecce vultus suos caliginosâ nube Sol obnubilat, Luna deficit, finduntur petrae, recluduntur monumenta, terra concutitur, velum templi scinditur per medium, suisque convulsa sedibus natura tota morienti suo Creatori, quoquo potest modo, ardet parentare. Interim unus homo tam funestæ mortis & causa & pretium, erit aded ferreus, ut spectaculum ejusmodi siccis oculis aspiciat? hoc ferat Christus? hoc velit? hoc imperet? sic est tamen, Adolescentes; neque mirum illud accidat. Nam quid inanes lacrymæ Christum adjuvent, quæ nec dolores ejus allevant, nec mitigant cruciatus, nec sanguinem restinguunt, nec sanant vulnera, nec crudelem, quæ paratur ipsi, mortem impediunt, aut remorantur! Alias hodie sibi lacrymas Christus reposcit. Vultis utilibus, & verè piis lacrymis Christi funus prosequi? Hæc deflete, & perpetuis lacymarum fontibus eluite, si potestis, quæ Christo tot inter dolorum aculeos moriendi causa exitère. Peccata vestra intelligo, quæ tam crudele, tam horrendum, tam detestabile parricidium perpetrârunt. Illa, illa sunt, quæ Dei Omnipotentis iram ita provocârunt in amantissimum Filium, ut, nisi exhausto ipsius sanguine, fatiari nullâ ratione potuerit.

Audiamus, Adolescentes, audiamus Deum ipsum de Filio suo ita profitentem. *Propter scelus populi mei percussi eum. Isa. 53.* O dignam dolendi lugendique materiem, Peccata nostra Christum innocentem Cruci affixerunt! Quid si peccata illa Christi dolores, ac vulnera quotidie refricant? quid si novam in eum mortis sententiam pronunciant? quid si benignissimum JESUM rursus crucifigunt? Nolite mihi credere, Adolescentes; sed Apostolo credite malos sui temporis Christianos

increpanti, quòd rursus sibimetipsis Christum crucifigerent! Exclamemus igitur cum Prophetâ; *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut plorem die ac nocte*, Jer. 7. peccata illa, quæ Christum olim semel in Cruce, eundem in corde meo toties immolârunt? Attendamus diligenter ad geminum, quòd peccata nostra sufficiunt, perpetui fletûs argumentum. Peccata nostra Christo patiendi ac moriendi olim causa extiterunt; hoc primum. Peccata nostra Christi dolores ac mortem quotidie renovant, hoc alterum. Utrumque gemina orationis parte consideremus.

I. P A R S.

Tanta est illius, quâ per peccatum divina Majestas læditur, injuriæ gravitas, ut non in creaturâ cujusquam potestate sit, contractam peccato labem expiare. Finge tibi, quotquot habet cœlestis patria, purissimas Virgines, Confessores sanctissimos, fortissimos Martyres, Spiritus omnium Ordinum divinæ charitatis ardoribus ferventissimos mutuis ac conspirantibus omnes animis contendisse, ut assiduis precibus, laboribus asperrimis, perpetuis etiam, si voles, cruciatibus unjus lethalis noxæ offensam compensarent; nunquam id illi, vel æternum affliciendo se se, fuissent consecuti. Unus erat pro peccato satisfaciendo par Christus Dominus; unus iratum nobis Deum placare poterat. Actum erat de salute nostrâ, nisi ille, *qui peccatum non noverat*, inquit Apostolus, nostrâ in suo corpore peccata pertulisset.

At quàm grave, quàm durum onus subiisse putatis benignissimum JESUM, dum se communi expian-
dis totius mundi flagitiis victimam obtulit? Intelligite nunc tandem, Adolescentes, atque hinc, quanta sit peccati labes, obstupescite. Postquam semel fatalis dies illuxit, quem Christi flagrantissimus er-
ga

ga nos amor exsolvendo debitam peccato pœnam delegerat, quàm nova, quàm stupenda, quàm funesta rerum facies exsurgit! Scilicet Deus Optimus, Maximus, qui vel in ipsa naturæ mortalis infirmitate coæqualem sibi filium hætenus agnoverat; qui, aicitas extrinsecus inter sceleris umbras, hominis innocentissimi perviderat integritatem, mutatus repente totus tenerum patris affectum, & ipsam oculati iudicis personam videtur exuere; nihil ut in filio deinceps introspiciat, quod suam indignationem non exstimulet, furorem non accendat, ultionem non provocet: hæc una peccati labes, quam suscepit Christus eluendam, obversatur oculis; hanc in ipso sceleris umbram ita persequitur implacatus vindex Deus; nullum ut satis grave supplicii genus, nulla pudenda satis contumeliæ species, nulla satis cruenta mortis conditio sit, quam subire Christus ac perperâ non debeat.

Nolite igitur jam mirari, si tam turpiter deseratur à suis, tam ignominiosè prodatur à domesticis, tam perfidè, tam inhumaniter ejuretur, ac vendatur à Discipulis. Levia illa sunt, & prima dolorum rudimenta, quos inimicorum ipsius rabies, aut potius irati patris inclementia meditatur. Ipse benignissimus JESUS, incenso quantumvis humanæ salutis studio tristissimam illam horam ambiisset, cum intueri cœpit animo acerbissimos propinquæ mortis cruciatus, & summam cum summis doloribus conjunctam infamiam: cum revolvit secum tacitus nutantem ac dubiam discipulorum fidem, confirmatam legibus & magistratum auctoritate carnificum audaciam: cum stolidæ plebeculæ sibila, contumelias, probra, ululatus sibi representavit ad vivum: cum trahendum se per urbem, sistendum ante Præsides, cædendum alapis, flagris lacerandum, confodiendum spinis, sicariis posthabendum, componendum cum furciferis, in

D Crucem

Crucem distrahendum ac suffigendum expendit; hæc tanta, tam dura, tam aspera cogitatione complexus exhorruit totus ad terribilem aspectum. Mox colluctantibus inter se, & sanctissimam animam varias in partes trahentibus tædio, pavore, mœstitiâ, ecce sanguineus sacro de corpore sudor exoritur. Hinc exanimatus pœne, deficientibus ipsum viribus, in terram collabitur; ac veluti suscepti laboris & dicti pro nobis Sacramenti ipsum pœnituisset, profusus in faciem, semel iterumque ac tertio suppliciter petit, orat, obtestatur, *Pater mi, si possibile est, transeat à me Calix iste.* Matth. 26. Verùm heu; nequicquam est; Filii amantissimi precibus non flectitur Pater, non placatur, non mitigatur. Calicem totum, quàm amarus est, innocens JESUS ad fæces usque exhauriet, jacta alea est, justus pro injustis peribit!

Dum loquor, jam approquinquant immanes duræ sententiæ administri: personant omnia vagis & inconditis clamoribus: adest subito tumultu turba ingens militum, civium, servorum, operarum facibus, gladiis, fustibus armata: præest infanæ cohorti signifer Judas mitissimum Dominum, inauditâ sceleris specie, pacis osculo traditurus! Actum est de te, bone JESU, de vitâ tua conclamatum! Ecce veluti quodam æstro omnes perciti in Christum, tanquam in prædam, irruunt, eundem iâibus trudent, propellunt, vinculis onerant, & laqueis constrictum foras pertrahunt; Ah! sistite impetum, crudeles! quò vos immanis furor præcipitat? nihil igitur augusti capitis reverentia, nihil majestatis frontis, nihil modestissimi vultûs gratia, nihil divina totius hominis dignitas quædam atque amabilitas ab infando scelere deterruerunt? Vósque aded fortunati beatarum mentium ordines, qui beneficentissimi JESU innocentiam ac sanctitatem, inter illas, quibus obtegitur, peccatorum nostrorum umbras,
per-

perspiciatis; non obstupescitis ad tam triste tamque immane spectaculum: non advolatis ocyus? non irruitis densis agminibus? Regem vestram ac Conditorem ex impiis inimicorum suorum manibus non eripitis? Nihil agimus: Angeli pacis amarè lugent: hoc unum possunt amantissimi Domini gratiâ; prohibet læsus divinæ justitiæ furor, ne quid ulterius audeant. Rapitur ergo Christus impunè, & per varia iniquorum Judicum tribunalia cruentum in morem pertrahitur, irridetur, exploditur, conspuitur, colaphis tunditur, mutilatur, flagellis cæditur, crucifigitur, & per mille dolorum aculeos innocentem animam profundit.

Huc oculos, Adolescentes Christiani, & tristissimam Christi Domini morientis effigiem diligentius contemplamini. *Attendite, & videte, si est dolor similis, sicut dolor illius.* Thren. 1. *A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas.* Isa. 1. Cernite transossam acutissimis vepribus caput, obscuratam frontem, extinctos & mediâ jam in morte natantes oculos. Intuemini turpatas sputis, cæfas alapis, & sanguineo rore madentes genas. Aspiciate flagris lacerum, & continuâ sanie tabidum corpus, perforatos clavis pedes, transfixas manus, pendulam ac suspensam è cruce molem corporis. Pensate dolorum multitudinem, acerbiter vulnerum, pudendæ mortis infamiam; atque hinc peccatorum vestrorum gravitatem tandem aliquando intelligite.

Quorsum enim è pulcherrimo Cœli domicilio delapsus in terras Christus conditionis humanæ miserias amplexus est? quorsum tot exercitatus laboribus, quorsum affixus Cruci per mille vulnera vitam profundit; nisi ut iniquitates nostras, quibus eluendis eramus impares, fuso ipse sanguine expiaret? Adeste igitur animis, & propioribus oculis atritum propter peccata vestra Dominum JESUM, &

D 2

propter

propter scelera vestra vulneratum inspicite. Nolite, amabo vos, nolite proditoris Judæ perfidiam, malevolentiam Judæorum, Judicum iniquitatem, impudentiam militum, tortorum immanitatem, aut incusare gravius, aut acerbius execrari. Quidquid hic admissum sceleris, quidquid patratum flagitii est, vestrum, scelus Adolescentes, vestrum flagitium est, Agnosce, perditæ juvenis, si quis esses, in hoc tristissimo Christi morientis spectaculo parricidii tui crudelitatem, ferociam, immanitatem; recogita tecum años tuos in amaritudine animæ tuæ; expende, quàm sæpe, quàm graviter vel cogitatione, vel dicto, vel facto Deum offenderis. Tu, dum Christiani nominis dignitatem oblitus, aut certè nullo reputans in loco, amplitudinem generis, opum magnitudinem, opinionem hominum tanti faciebas & ostentabas ambitiosius; Christus jam tum in cruce superbiam illam tuam mille spinarum aculeis in capite transfixus eluebat. Tu, dum consuetudinis prævæ confectus vinculis solenni die sacrum ad tribunal sine ullo pœnitentis animi affectu, aut melioris vitæ proposito adrepebas; Christus duritiem cordis tui acerbissimo dolore, & amarissimis lacrymis expiabat. Tu, dum sædæ conscientiæ sentinam exhaurire non ausus partem delictorum longè gravissimam celabas; Christus inter sceleratos atque homicidas computatus intempestivum illum pudorem exsolvebat. Tu, dum flagrans libidine, dum tacitâ cupiditate æstuans pudendis & obruendis æternâ nocte piaculis maculabas te ac contaminabas; Christus in medio penitentis militiæ nudus, & dirissimis flagellis laceratus turpitudinis tuæ pœnas dabat. Tu, dum ad socios, vel magistros impunitatis, ad nefarias impietatis scholas divertebas; Christus ad expiandos flagitiosos incessus, sacros pedes, ut perfoderentur, offerebat. Tu, dum pudoris immemor inferebas manus vagè ac licenter,
quo

quò neque decet, neque fas est; Christus geminas hinc atque inde manus cruci affigendas expandebat. Tu, dum ore nequissimo maledicta, contumelias, perjurya, obscœna verba proferebas; Christus sacratissimam linguam felle & aceto perfundebat. Tu denique, dum vindictæ modum meditabâre, dum coquebas iram in sinu, dum cordis impuri sensus illicitis cogitationibus ac desideriis pascebas; Christus purissimo suo pectore aciem lanceæ excipiebat. Sic tibi ruenti ad flagitia cœlestes DEI Omnipotentis iras Christus avertebat; sic debitam sceleribus tuis pœnam exsolvebat; sic innocens pro nocente, justus pro iniquo, purus atque integer criminis pro nefario ac scelesto plectebatur.

Têne ego tot suppliciis affecerim, ô Christe! Têne durus ac perditus carnifex affixerim Cruci? tibine tam cruentæ mortis auctor extiterim? heu! verum ô nimis! tot criminum reus, tot peccatorum conscius nihil habeo, unde factum excussem! sed quid agam? moreris, ô Deus, & ego superstes vivo. In me, in me furorem vestrum convertite, ô tortores: nocentem perditæ, scelestum, impium, tot nominibus divinæ justitiæ debitorem crucifigite! Nihil ago, nihil promoveo, nequicquam queror! ô Christe, moreris, ne peream, vitæ temporalis usuram abjicis, ne æternâ vitâ aliquando caream! At saltem quâ deinceps habiturus sum in parte peccata illa, quæ tibi lucem eripiunt? Eadême perpetrare rursus aut velim, aut sustineam vecors, ingratus, impius? Ah! si potius præteritæ delicta juventutis sanguineis deflere, & expiare lacrymis possim! Interim has habe tibi ô Deus, qualescumque lacrymas, quas verus ac sincerus peccatorum meorum dolor ex ipsâ cordis duritiæ tandem elicit!

Quanquam ô me infelicem! doleo ereptam tibi à me semel in Calvariæ monte vitam; nec adverto imprudens, quoties ejusdem parricidij reus te in meo corde crucifixerim! Unde porrò tanta lacrymarum

copia tot eluendis piaculis sufficiat? Ita res enim se habet, Adolescentes. Peccata nostra Christi dolores, ac mortem renovant, quod alterâ Orationis parte superest breviter demonstrandum.

II. P A R S.

Quanquam ea est Christi Domini, post expletum salutis humanæ negotium, felix fortunatâque conditio, ut positus extra quascunque mortalis vitæ miseras, nihil ab hominum injuriâ metuendum habeat: quis credat tamen sic in imensum prorupisse Mortalium perversitatem, ut contra fas, contra jus omne, Christi reficere vulnera, & mortem renovare crudelissimam etiamnum meditentur; At non his se finibus continet peccantium atrocitas, quibus parùm est meditari animo tam detestabile paricidium, nisi & illud majori scelere, quantum est in se, exequantur. Advertite, quod dico, Adolescentes; quoties lethale peccatum admittitis, toties benignissimum JESUM novis doloribus affligitis, toties novo ipsum scelere crucifigitis.

Neque hic quidquam ad vivum refeco; cum non sit hæc oratio mea, sed divini Spiritûs oraculum id ipsum contestantis, & Apostoli voce degeneres Christianos increpantis, quod nova proflus & inauditâ crudelitate Dei Filium in corde suo crucifigant. *Rursum crucifigentes sibi metipsis Filium Dei, & ostentui habentes. Heb. 6.*

Tamen, quis hoc sibi persuadeat, inquires, esse malitiæ tantum in peccato quolibet lethali, quod sæpe voluptatis unius, aut ambitionis, aut etiam humanæ infirmitatis partus est? Cui venit unquam in mentem, cum tentationis violentiâ superatus rapi se ad peccandum sineret, hoc imputandum sibi esse, quod Christi tortor ac carnifex haberetur? Quibus revinci possit argumentis in miserum peccatorem cadere tantam sceleris ignominiam, ac ferocitatem? Causam petis, infelix, propter quam immanis paricidii auctorem ac reum Oracula sancta te redarguant

quant, quoties mortiferam labem admittis? Hoc igitur altissimis defige animis, eam adhærescere peccato lethali pravitatem, ut, si illatam novo illo scelere divinæ Majestati contumeliam compensari ex æquo rursus oporteret; nihilo levius ab ipso Christo justus criminis ultor Deus exigeret piaculum, quàm quod reconciliando toti humano generi Christus idem in arâ Crucis semel obtulit. Ergo breves intra cordis unius angustias, quod infecit peccati labes, luctuosum horrendæ carnificinæ apparatus innocens JESUS rursus offendit. Illic novum opprobrii genus, novam suppliciorum seriem, nova verbera, novos clavos, novam iniqui tribunalis imaginem, nova funestæ mortis instrumenta sibi videt apparari. *Rursum crucifigentes sibi met ipsi: Filium DEI.*

Quantæ porro immanitatis est obductas renovare cicatrices, & acerbissimis amoris nostri gratiâ cruciatibus jam defunctum ad crudeles de integro pœnas revocare! Id cogitâras sedulo ac maturerè perpenderas, infelix Adolescens, cum oppigneratam toties Deo tam solennibus Sacramentis fidem violares; cum ejurata consuetudinis malæ flagitia itatim repeteres; cum receptam post tot relapsus gratiam primo quoque tempore prostitueres? An ergo nondum videbatur admissum à te sceleris satis, qui Christum olim Judæorum manu interfecisses, nisi denuo sacratissimum ipsius pectus multò acerbius confoderes? Acerbius dico, infortunate Adolescens, crucifigi à te Dominum JESUM, quando lethali labe te polluis, quàm fuerit ab Infidâ Judæorum gente mactatus. Impiè illi hominem innocentem persequebantur, at volentem, & se salutis humanæ gratiâ ultro devotentem: tu nolentem, invitum ac repugnantem insectaris. Illi peregrinantem in terris, & ærumnis vitæ hujus obnoxium impetebant; tu regnantem in cælo, & de mortali infirmitate triumphantem aggredieris. Illi partim

ignari, quid facerent, partim alienâ malevolentia compulsi cruentas in Domium gloriæ manus injiciebant; tu sciens ac prudens, hortante nemine, nemine provocante Deum tuum petis ac trucidas. Illi semel parricidium illud detestabile perpetrârunt: tu quoties eodem te parricidio contaminâsti?

Nunc igitur repete spatium præteriti temporis, & funestam dierum illorum memoriam recordare; cum vellicantibus te frustra conscientiaë stimulis humanarum pariter, divinarumque legum contemptor turpissimis facinoribus indulgebas; tunc, si nescis, Dominum Deum tuum, pro te jam passum, pro te mortuum, absque quo foret, ut devota sempiternis ignibus victima inter ardentis rogos gemes, ac lamentareris; tunc, inquam, beneficij tam singularis oblitus Deum tuum laniabas, perimebas, crucifigebas. Atque hæc carnificina non longè à te, sed in oculis; non ut olim in Calvariaë monte, sed in ipsis cordis tui penetralibus exercebatur. Illic effrænata cupiditates tuæ, totidem veluti carnifices ad omne facinus projecti, nequissimæ voluntatis, quæ Judicis iniqui partes agebat, imperium exequabantur. Sedebat illa pro tribunali, & vociferantibus horribilem in modum habitibus pravis, Crucifige, Crucifige, mitissimum JESUM injustâ morte condemnabat. Continuo virgæ, lora, scutica, verbera, & alia, id genus, dirissimæ lanienaë instrumenta expediebantur. Stabat in medio innocens JESUS, & tacitis nequicquam motibus infame supplicium deprecabatur. Insiliebat in eum libido petulans ac proterva, & nudatum immisericorditer dilacerabat. Plaudabant repetitis ictibus reliqua labe animæ, & suis unaquaque stimulis instigabant furem, & acuebant. Interim feralis in corde tuo erigebatur arbor, in quâ, non ut quondam expiandis omnium flagitiis, totique debita mundo victima, sed tibi devota uni, & nunquam
fortasse

fortasse profutura penderet. Te verò inertem & ignavum tam cruentæ tragædiæ spectatorem, partemque aded longè maximam, nec impensi auctoris recordatio, nec immanis parricidii atrocitas, nec tuam tibi arcanis vocibus perfidiam exprobrantis Christi commiseratio inflectebat, dure, crudelis, barbære! Ah si amicum tam acerbè, si extraneum, si mancipium tam inhumaniter excepisses, puderet te tui, & tuam ipsius sævitiam incusares! Deum sic habuisti tam sæpe, nec erubescis? nec doles? nec facti te piget? imò gloriaris, insolescis, &, tanquam re gestâ feliciter, juvenilem in modum exultas!

Obstupescitis, Adolescentes, novum illud, quod dico, videtur vobis & insolens. Nihil hic tamen fingo, nihil comminiscor, nihil præter modum exaggero. O miseram hominum conditionem! quò nos cæcitas, quò vecordia dementes rapit! Judæos damnamus, & imitamur; Christum miseramur, & per peccatum rursus cruciamus; sub mentionem obitæ nostrâ causâ cruentæ mortis, lacrymas insitâ quâdam misericordiâ vix tenemus, & eosdem luctus identidem aut innovamus, aut recenti accessione cumulamus.

Quo igitur animo esse vos deinceps oportet in peccatum, quod Christo semel quidem in Calvariæ monte, vestris in cordibus toties dirissimæ necis causa extitit. Etiâne carnificem illum Servatoris vestri atque parricidam fovebitis in sinu, in amoribus, in delicijs habebitis? Heu! quæ spes salutis deinde superest, si salutis auctorem malè perdidistis? Ah! pereat potiùs tanti sceleris artifex; debitas pœnas luat, &, qui mortem intulit tam sæpe, mortem & ipse tandem aliquando patiatur. Sic erit, ô Christe! Peccatum, hostem illum tibi capitalem eo, quo par est, odio habebimus: æternas hodie declaramus illi inimicitias; eum, quò demum se recipiat, insequemur acriter, & vel

in ipsis animæ nostræ penetralibus latitantem immisericorditer immolabimus.

At te, benignissime JESU, per isthæc vulnera, quæ, miseri quanquam fecimus, nostram agunt causam, & veniam postulant, oramus atque obtestamur. Noli vel meritos abjicere: excipe gemitus illos sinceri indices doloris. Te pia moveant, quæ tu ipse excitasti in unoquoque nostrum, vitæ melioris desideria. Ac, si quam animæ nostræ partem lethalis noxæ macula etiamnum inficeret, illam saluberrimo sanguinis tui lavacro sic ablue, ut munda tota atque integra, immortalis, quod parasti nobis tuâ morte, beneficio frui aliquando possit.

IN SACRO DIE PENTECOSTES.

O R A T I O V.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui. Act. 2.

Quod olim in monte Sinai, non sine incredibili quâdam admiratione, factum legimus, ut positurus Israëlito populo leges inter fulgura ac tonitrua Spiritus Domini descenderet; id ipsum succedentibus deinde temporibus in urbe Jerusalem melioribus renovatum fuisse auspicijs Christianum genus meritò gloriatur. Neque enim, Adolescentes charissimi, delapso rursus in terras divino Spiritui, non ut in lapideis tabulis, sed in mortalium cordibus novas ipse leges scriberet, vel repetiti
toni-